

Projekts (1. variants)

[Datums]
Rīgā

Noteikumi Nr. _____

Prasības iestādes izvērtējuma veikšanai par to, vai tā ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās

Izdoti saskaņā ar
Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību
darbības atjaunošanas un noregulējuma likuma
3. panta ceturto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības, kas Latvijas Republikā reģistrētai kredītiestādei vai ieguldījumu brokeru sabiedrībai (turpmāk kopā – iestāde) jāievēro, lai izvērtētu, vai tā ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību darbības atjaunošanas un noregulējuma likuma 39. panta trešās daļas 1., 2. un 3. punkta izpratnē, kad šāds izvērtējums nepieciešams minētā likuma 103. panta pirmajā daļā noteiktās prasības izpildei.

2. Lai konstatētu, ka iestāde ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, iestāde izvērtē ar savu finanšu stāvokli tieši un netieši saistītus kritērijus, kas attiecas uz pašu kapitālu, likviditāti un pārvaldību, kā arī apstākļus, kas attiecas uz tās spēju nodrošināt finanšu, tai skaitā ieguldījumu, pakalpojumus (turpmāk – finanšu pakalpojumi).

3. Iestāde, izvērtējot, vai tā ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, papildus ņem vērā makroekonomikas attīstību un tirgus rādītājus (piemēram, iespēju piesaistīt resursus starpbanku tirgū ar citiem tirgus dalībniekiem līdzvērtīgiem nosacījumiem).

II. Pašu kapitāls

4. Iestāde, izvērtējot savus aktīvus un saistības, kā arī spēju tuvākajā laikā (līdz vienam gadam) pildīt tai saistošās pašu kapitāla prasības, ņem vērā šādus kritērijus:

4.1. vai iestādes pašu kapitāla līmenis atbilst iestādei saistošajām minimālajām un papildu pašu kapitāla prasībām;

4.2. vai nav pasliktinājusies aktīvu kvalitāte, kas var novest pie iestādei saistošo minimālo un papildu pašu kapitāla prasību neievērošanas;

4.3. vai iestādes aktīvi nav mazāki par saistībām.

5. Iestāde, lai izvērtētu, vai tā atbilst šo noteikumu 4. punktā minētajiem kritērijiem, ņem vērā šādus tai atbilstošos papildu kritērijus:

- 5.1. vai iestādes finansējuma piesaistīšanas izdevumi ilgstoši (vairāk nekā vienu gadu) pieaug;
- 5.2. vai tuvākajā laikā (līdz vienam gadam) iestādei būs jāpilda ārpusbilances saistības, kas radītu būtiskus zaudējumus;
- 5.3. vai nav iestājušies būtiski nelabvēlīgi apstākļi makroekonomiskajā vidē, tai skaitā nelabvēlīgas procentu likmju, nekustamo īpašumu vērtības vai ekonomikas izaugsmes izmaiņas;
- 5.4. vai nav būtiski pasliktinājies iestādes tēls iekšējā un ārējā finanšu tirgū, tai skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas vai starptautisko un nacionālo sankciju jomas prasību pārkāpumu dēļ, ko atspoguļo dažādi rādītāji (piemēram, iestādes iespēja piesaistīt resursus starpbanku tirgū ar citiem tirgus dalībniekiem līdzvērtīgiem nosacījumiem, sadarbības uzturēšana vai turpināšana ar nozīmīgiem darījuma partneriem, kas būtiski ietekmē iestādes pašu kapitāla vērtību);
- 5.5. vai nav uzsākti tiesvedības procesi vai piemērotas sankcijas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas vai starptautisko un nacionālo sankciju jomas prasību pārkāpumiem, kas var būtiski ietekmēt iestādei saistošo pašu kapitāla prasību ievērošanu.

III. Likviditāte

6. Iestāde, lai izvērtētu, vai tā, visticamāk, nespēs pildīt tai saistošās likviditātes prasības vai atmaksāt parādus un pildīt saistības noteiktajā termiņā, ņem vērā šādus kritērijus:
  - 6.1. būtiski nelabvēlīgi notikumi, kas ietekmē iestādes likviditātes pozīcijas attīstību un tās finansējuma profila ilgtspēju;
  - 6.2. būtiska nepārejoši nelabvēlīga iestādes likviditātes rezervju un tās likvīdo aktīvu un iespējamo finansējuma avotu attīstība. Likvīdo aktīvu un iespējamo finansējuma avotu dinamikas izvērtējums aptver:
    - 6.2.1. augstas ticamības ienākošās naudas plūsmas, tai skaitā piešķirtās kredītlīnijas un likviditātes līnijas;
    - 6.2.2. jebkuras prognozētās ienākošās naudas summas;
    - 6.2.3. spēju atjaunot finansējumu, tai skaitā periodus līdz beigu termiņam un jaunā finansējuma instrumentu raksturu un veidu;
    - 6.2.4. ilgtermiņa finansējuma pieejamību;
    - 6.2.5. apjomīgu un ārkārtēju darījuma partneru piešķirto likviditātes līniju samazinājumu vai to pārtraukšanu;
  - 6.3. ilgstošs iestādes finansējuma piesaistīšanas izdevumu pieaugums līdz nepieņemamam līmenim, kas īpaši atspoguļojas finansējuma piesaistīšanas izdevumu pieaugumā, salīdzinot ar līdzīgām iestādēm;
  - 6.4. būtiskas nelabvēlīgas izmaiņas iestādes esošajās un nākotnes saistībās. Iestādes esošo un nākotnes saistību izvērtējums ietver:
    - 6.4.1. paredzamās un ārkārtas izejošās naudas plūsmas, tai skaitā iestādes darījuma partneru papildu nodrošinājuma pieprasījumus vai pieprasījumus par pirmstermiņa saistību dzēšanu, kā arī sākotnējās pazīmes, kas liecina par iespējamu noguldījumu masveida izņemšanu no kredītiestādes;
    - 6.4.2. paredzamās un ārkārtas nodrošinājuma prasības, kā arī centrālo darījuma partneru un citu darījuma partneru veiktās iestādei negatīvās izmaiņas attiecībā uz nodrošinājumu;
    - 6.4.3. jebkuras iespējamās saistības, tai skaitā tās, kuras rodas no kredītlīniju un likviditātes līniju piešķiršanas;
    - 6.5. jebkuras norādes uz to, ka iestādei ir grūtības veikt maksājumus, izmantojot maksājumu, tīrvērtes un norēķinu sistēmas;

6.6. notikumi, kas, iespējams, varētu nopietni pasliktināt iestādes reputāciju, īpaši vienai vai vairākām ārējām kredītu novērtējuma institūcijām (reitingu aģentūrām) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra regulas (EK) Nr. 1060/2009 par kredītreitingu aģentūrām izpratnē būtiski pazeminot reitingu, kā rezultātā varētu notikt būtiska finansējuma samazināšanās vai nebūtu iespējams atjaunot finansējumu, vai aktivizētos uz ārējiem reitingiem balstītu līgumsaistību slēgšana;

6.7. noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas vai starptautisko un nacionālo sankciju jomas prasību pārkāpumi, kā rezultātā iestāde zaudējusi darījuma partneru uzticēšanos.

7. Papildus šo noteikumu 6. punktā noteiktajiem kritērijiem iestāde ņem vērā šādus tai atbilstošos kritērijus:

7.1. būtiski nelabvēlīgi notikumi makroekonomiskajā vidē, kas varētu apdraudēt iestādes likviditātes līmeni un ilgtermiņa dzīvotspēju, tai skaitā nelabvēlīgas procentu likmju, nekustamo īpašumu vērtības vai ekonomikas izaugsmes izmaiņas;

7.2. ievērojama iestādes tēla pasliktināšanās iekšējā un ārējā finanšu tirgū, ko atspoguļo nepārejošas tirgus rādītāju attīstības pasliktināšanās pazīmes, tai skaitā parāda bāzes rādītāji (piemēram, kredītsaistību nepildīšanas mijmaiņas līgumi un subordinētā parāda procentu pieaugums), un darījuma partneru ierosināta darījuma attiecību pārtraukšana, kas būtiski ietekmē iestādes turpmāko darbību (piemēram, finanšu pakalpojumu nodrošināšanu) un kas norāda, ka iestādei, iespējams, var rasties zaudējumi vai iestāde saskarsies ar likviditātes problēmām, kas var apdraudēt tās ilgtermiņa dzīvotspēju.

IV. Pārvaldība un spēja nodrošināt finanšu pakalpojumus

8. Iestāde ņem vērā kritērijus, kas liecina par būtiskām nepilnībām tās pārvaldībā un kas kopā ar citiem kritērijiem, kuri attiecas uz pašu kapitālu un likviditāti, var liecināt, ka iestāde ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, tai skaitā:

8.1. būtiskas kļūdas vai neatbilstības uzraudzības vai finanšu pārskatos, īpaši, ja tā rezultātā zvērināts revidents atsakās sniegt atzinumu vai sniedz atzinumu ar iebildēm vai negatīvu atzinumu;

8.2. iestādes valdes vai padomes ilgstoša (vairāk nekā vienu gadu) nespēja pieņemt svarīgus lēmumus;

8.3. būtiski pārvaldības sistēmas trūkumi, kas rada negatīvu prudenciālu ietekmi uz iestādi, tostarp:

8.3.1. neatbilstoša stratēģiskā plānošana, pieļaujamā riska līmeņa noteikšana un risku, tai skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska un starptautisko un nacionālo sankciju riska, pārvaldības sistēmas ieviešana, kā rezultātā iestāde nespēj identificēt, pārvaldīt un ziņot par riskiem, kuriem tā ir vai varētu būt pakļauta, ieskaitot risku tikt iesaistītai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā un terorisma un proliferācijas finansēšanā;

8.3.2. būtiskas nepilnības, trūkumi un jautājumi, par kuriem nav atbilstoši un laikus ziņots iestādes valdei vai padomei;

8.3.3. neatbilstoša iekšējās kontroles sistēma, tai skaitā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēma vai starptautisko un nacionālo sankciju riska pārvaldīšanas iekšējās kontroles sistēma ir neatbilstoša iestādei piemītošajam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riskam vai starptautisko un nacionālo sankciju riskam;

8.3.4. būtiska reputācijas pasliktināšanās, kas radusies saistībā ar iestādes valdes un padomes locekļu, kā arī personu, kuras iestādē pilda pamatfunkcijas, neatbilstību profesionālās piemērotības un atbilstības kritērijiem;

8.3.5. nozīmīgi tiesvedības procesi vai strīdi attiecībā uz valdes un padomes locekļu, kā arī personu, kuras iestādē pilda pamatfunkcijas, iecelšanu amatā vai to pēctecību;

8.3.6. būtiska neatbilstība normatīvajos aktos paredzētajām atalgojuma prasībām.

9. Iestāde, veicot izvērtējumu, vai tā ir finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, ņem vērā arī citus apstākļus, kuri var nelabvēlīgi ietekmēt iestādes spēju nodrošināt finanšu pakalpojumus, pat nepārkāpjot tai saistošās pašu kapitāla un likviditātes prasības, ja tie nav nejauši un tos nevar laikus un efektīvi novērst.

10. Šo noteikumu 9. punktā minētos apstākļus var raksturot šādas pazīmes:

10.1. iestādes nespēja turpināt saistību izpildi pret kreditoriem pastāvīgu darbības ierobežojumu dēļ, īpaši nespēja garantēt tai uzticēto noguldītāju aktīvu drošību;

10.2. iestādes nespēja veikt vai saņemt maksājumus un tādējādi turpināt darbību pastāvīgu darbības ierobežojumu dēļ;

10.3. tirgus un noguldītāju uzticēšanās iestādei zaudēšana iestādes operacionālā riska vai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska, vai starptautisko un nacionālo sankciju riska dēļ, kā rezultātā iestāde vairs nespēj veikt darbību (par ko liecina darījuma partneru un citu ieinteresēto pušu nevēlēšanās veikt darījumus vai ieguldīt iestādes kapitāla elementos, kā arī esošo darījuma partneru nodoms izbeigt līgumus, tai skaitā noguldījumu masveida izņemšana no kredītiestādes).

V. Noslēguma jautājums

11. Atzīt par spēku zaudējušiem Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 25. augusta normatīvos noteikumus Nr. 139 "Apstākļu, kādos iestāde uzskatāma par nonākušu finanšu grūtībās vai, iespējams, nonāks finanšu grūtībās, konstatēšanas normatīvie noteikumi" (Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 171).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības tiesību aktiem

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Banku iestādes 2015. gada 6. augusta pamatnostādņēm EBA/GL/2015/07 "Pamatnostādnes par apstākļu interpretāciju, kādos iestāde uzskatāma par iestādi, kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga saskaņā ar Direktīvas 2014/59/ES 32. panta 6. punktu".

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU**

Latvijas Bankas prezidents

M. Kazāks